Cena zł 10.—

Tygodnik Gospodarczy

WYDAWNICTWO
IZBY PRZEMYSŁOWO-HANDLOWEJ W POZNANIU

Organ publikacyjny Wojewódzkiego Wydziału Aprowizacji i Handlu, Wojewódzkiego Wydziału Przemysłowego, Izby Przemysłowo-Handlowej i Izby Rzemieślniczej w Poznaniu

Rok II | 9 marca 1946 | Nr 10

Nowy dekret o podatku dochodowym

(Część II)

Na podkreślenie zasługuje zmiana o znaczeniu zasadniczym, którą wprowadza dekret w przedmiocie początku i końca obowiązku podatkowego.

Nowy dekret bowiem stanowi, iż obowiązek podatkowy rozpoczyna się **z chwilą osiągnięcia przychodów** ze źródeł, które znane są dekretowi, a kończy się **z upływem roku podatkowego,** w ciągu którego ustał przychód ze wspomnianych źródeł.

Tym samym zniesiona została obowiązująca dotąd zasada, według której pierwszy uzyskany dochód stanowił podstawę wymiaru w następnym roku podatkowym, w szczególności, iż osoby fizyczne i prawne, na które po raz pierwszy spadał obowiązek podatkowy, podlegały opodatkowaniu od początku tego roku podatkowego, który następował po zaistnieniu stosunków, uzasadniających obowiązek podatkowy, przy czym u osób prawnych, stwierdzenie zaistnienia tych stosunków następowało dopiero po sporządzeniu zamknięcia rachunków za pierwszy okres gospodarczy (operacyjny).

Konsekwencja tej zasady znajdowała wyraz — jeśli chodzi o osoby prawne, prowadzące prawidłowe księgi handlowe — konkretnie w powstaniu obowiązku podatkowego dopiero po upływie całego pierwszego roku operacyjnego, zamkniętego pierwszym zamknięciem rachunkowym, a nie już po upływie pierwszego roku kalendarzowego, na który przypadała część jej roku operacyjnego.

Omawiana zmiana, wprowadzona przez nowy dekret, w innym niż dotychczas świetle, stawia sprawę w zakresie obowiązku uiszczania zaliczek na podatek dochodowy.

Za omawianą zmianą idzie, iż już z chwilą osiągnięcia przychodów powstaje obowiązek obliczania i wpłacania zaliczek, czego nie można było wydedukować z przepisów dotychczasowych.

Jakkolwiek bowiem obowiązująca do niedawna ustawa o podatku dochodowym przewidywała obowiązek uiszczania przez podatników zaliczek miesięcznych w ciągu roku kalendarzowego, to jednak nie było dotąd podstawy prawnej do pobierania od podatników zaliczek wcześniej, niż od początku roku podatkowego, bez względu na to, przez ile miesięcy przed rozpoczęciem tego roku podatnik uzyskiwał przychody.

Lukę tę usuwa nowy dekret o podatku dochodowym stanowiąc, iż podatnicy obowiązani są do wpłacania zaliczek miesięcznych w ciągu roku podatkowego.

Z poruszonym zagadnieniem wiąże się ściśle sprawa podstawy opodatkowania. Według uprzednio obowiązujących przepisów wymierzało się podatek w zasadzie w poszczególnym roku podatkowym od dochodu, osiągniętego w ostatnim roku kalendarzowym poprzedzającym rok podatkowy.

Jeżeli jednak podatnik prowadził księgi handlowe, a przyjęty przez niego rok operacyjny (gospodarczy) nie pokrywał się z rokiem kalendarzowym, wówczas podatek wymierzało się od dochodu, osiągniętego w ostatnim roku operacyjnym (gosp.), poprzedzającym bezpośrednio rok podatk.

Nowy dekret stanowi, iż opodatkowaniu podlega dochód, osiągnięty w ciągu roku podatkowego, przy czym rokiem podatkowym jest rok kalendarzowy lub rachunkowy, w którym dochód został osiągnięty; jeżeli okres rachunkowy nie pokrywa się z rokiem kalendarzowym, opodatkowaniu podlega dochód osiągnięty w okresie rachunkowym. Okres rachunkowy zaś musi obejmować dwanaście miesięcy.

Omawiana zmiana usuwa cały szereg trudności, jakie zachodziły przy wymiarze podatku dochodowego przy zachowaniu dotychczasowego systemu (np. jeżeli księgi handlowe lub gospodarcze nie obejmowały wszystkich źródeł dochodu podatnika, wówczas dochód ze źródeł, nie objętych księgami, podlegał opodatkowaniu w wysokości, osiągniętej w ostatnim roku kalendarzowym, poprzedzającym rok podatkowy).

W tym numerze:

W najbliższych numerach:

Stałe działy:

Przedmiot opodatkowania.

Odnośnie przedmiotu opodatkowania nowy dekret wprowadza szereg zasadniczych zmian w konstrukcji pojęcia dochodu podatkowego.

Obowiązująca do 1 stycznia 1946 r. ustawa o podatku dochodowym definiowała pojęcie dochodu w jednym zdaniu, obejmującym wszystkie elementy, jakie na stworzenie tego pojęcia się składały: dochodem w rozumieniu tej ustawy była suma wszystkich przychodów podatnika, otrzymanych w pieniądzach lub wartościach pieniężnych z każdego poszczególnego źródła dochodu, po potrąceniu z przychodów poszczególnego źródła:

a) wszelkich kosztów, poniesionych na osiągnięcie, zachowanie i zabezpieczenie tych przychodów,
b) corocznego, prawidłowego odpisania na zużycie budynków, maszyn i wszelkiego rodzaju martwego inwentarza oraz urządzeń,
c) wreszcie strat częściowych lub całkowitych w przedmiotach podlegających zużyciu i służących do osiągnięcia dochodu, jeżeli odpisań na zużycie pod b) oraz strat pod c) nie uwzględniono już w kosztach, wymienionych w p. a).

Nowy dekret niewątpliwie wykazuje z punktu widzenia konstrukcji pojęcia dochodu podatkowego pewien postęp, wyrażający się w lepszym do siebie rozmieszczeniu poszczególnych elementów tego pojęcia, choć dzieje się to z mniejszą korzyścią dla wykładającego, którego zmusza się do zasięgania wyjaśnień i odsyłaczy w działach dekretu nieraz od siebie odległych.

Dochodem w rozumieniu dekretu jest **suma nadwyżek** z poszczególnych źródeł przychodów po potrąceniu **niedoborów z pozostałych** źródeł (z wyjątkiem niedoborów ze **sprzedaży** przedmiotów i praw majątkowych) i po odliczeniu **wydatków szczególnych.**

Nadwyżkę lub **niedobór** z danego źródła przychodów stanowi różnica między ogólną sumą przychodów z tego źródła a **kosztami ich uzyskania.**

Dekret poświęca osobny artykuł przykładowemu wyszczególnieniu źródeł przychodów, którymi są:

1. gospodarstwa rolne, niezwolnione od podatku dochodowego na zasadzie przepisów dekretu o zwolnieniach podmiotowych,
2. inne nieruchomości,
3. przedsiębiorstwa,
4. zajęcia zawodowe i wszelkie inne zatrudnienia o celach zarobkowych z wyjątkiem wynagrodzeń za pracę,
5. kapitały pieniężne i prawa majątkowe,
6. sprzedaż przedmiotów i praw majątkowych,
7. inne źródła niewymienione w punktach poprzedzających.

Jeżeli chodzi o gospodarstwa rolne, to tylko takie gospodarstwa wchodzą w rachubę jako źródło przychodów podlegających opodatkowaniu podatkiem dochodowym, które nie są obciążone podatkiem gruntowym a nadto, gdy posiadacze takich gospodarstw mają obok gospodarstwa rolnego dochód z innych źródeł znanych dekretowi, przekraczający w stosunku rocznym nowe minimum egzystencji tj. sumę zł 12 000,—.

Zastrzeżenia budzi konstrukcja przepisu wymieniającego kolejno po sobie jako źródła przychodów: „1. gospodarstwa rolne" a dalej: „2. **inne** nieruchomości".

Wypada tu podkreślić, iż bodajże lepszą konstrukcją operowała ustawa stara, stanowiąc, iż opodatkowaniu podlegają dochody: 1) z nieruchomości gruntowej własnej, posiadanej, użytkowanej lub dzierżawionej oraz 2) dochody z budynków.

Z obecnego zaś kolejnego zestawienia jako źródeł przychodów — „gospodarstw rolnych" z „**innymi** nieruchomościami" wynikało by, iż gospodarstwo rolne jest typowym i źródłowym określeniem pojęcia nieruchomości i dopuszcza istnienie prócz niego „innych" nieruchomości; taką „inną" nieruchomością w powszechnym rozumieniu tego pojęcia będzie np. budynek, jakkolwiek niejednemu właścicielowi budynku właśnie taka a nie inna konstrukcja przepisu daje szerokie pole do kwestionowania obowiązku podatkowego wogóle.

Przedsiębiorstwo jako źródło przychodów

W punkcie 3-cim dekret wymienia jako źródło przychodów **„przedsiębiorstwa".**

Z zestawienia porównawczego tego postanowienia z analogicznym postanowieniem ustawy poprzedniej, która do podlegającego opodatkowaniu zaliczała dochód „z przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych", można wnioskować, iż twórca nowego dekretu stanął na stanowisku rozszerzenia omawianego źródła przychodów w zasadnym przypuszczeniu, że prócz przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych wyłonić się mogą pewne zespoły czynności, które nie będąc w ścisłym tego słowa znaczeniu „handlowymi" czy „przemysłowymi", jednak podpadać będą pod pojęcie „przedsiębiorstwa".

Jeżeli tak jest, to należało by jednak już w dekrecie samym bliżej określić pojęcie „przedsiębiorstwa" tym bardziej, iż właśnie ono jest tym jedynym źródłem przychodów, które według **działu III** dekretu stanowią przedmiot opodatkowania dodatkowego, jeżeli ustalona nadwyżka lub suma nadwyżek z tego źródła przekracza — po odpowiednim sprostowaniu — w stosunku rocznym sumę 400.000,— zł.

Należy oczekiwać, iż rozporządzenie wykonawcze zajmie się bliższym określeniem tego pojęcia a w szczególności, w rozumieniu jakich przepisów (podatkowych czy innych), należy uznać dane źródło przychodów za przedsiębiorstwo w pojęciu dekretu o podatku dochodowym.

Obowiązujący dekret np. o podatku obrotowym (jak również ustawa z dnia 4 maja 1938 r. o podatku obrotowym) zerwał z panującymi dotąd w tej mierze zasadniczymi pojęciami, które ujęcie przedmiotu podatkowego sprowadziły do faktu historycznego, iż istotną cechą określającą obowiązek podatkowy było istnienie zespołu urządzeń techniczno-gospodarczych i praw majątkowych, czyli przedsiębiorstwa.

Przystosowanie tego pojęcia do podatku od obrotu ujawniło, iż takie określenie przedmiotu nie jest bynajmniej dla podatku obrotowego istotne i zawiera wewnętrzną sprzeczność.

Ustawodawstwo podatkowe w owym czasie obciąża podatkiem tylko takie przedsiębiorstwa, które w podmiotowym znaczeniu połączone są z działalnością w celu zarobkowym, działalnością obliczoną na zysk. Zarobek może być nieosiągnięty, obliczenie na zysk zawodne, były to okoliczności z punktu widzenia prawa handlowego i podatkowego obojętne, jednakże o przedsiębiorstwie, w rozumieniu tych ustaw, mogła być mowa tylko przy ustaleniu czynności wykonywanej w sposób przemysłowy, tj. mający na celu zarobek lub zysk.

Stąd wynikała cecha stałości zajęcia i pewna **suma przedmiotowych** znamion w postaci lokalu, personelu, towarów, ksiąg itp., a w każdym razie w postaci pewnych stałych stosunków handlowych, klienteli itd.

Nie ma przedsiębiorstwa, gdy korzyść albo nie jest przewidziana albo zgoła wykluczona, co może mieć miejsce nawet wtedy, gdy poszczególne czynności są odpłatne.

Z takiej istoty przedsiębiorstwa wynika, że nie może być mowy o nim, jeżeli związana z nim działalność nie ma na celu zarobku i nie jest obliczona na zysk, gdy — powtarzamy — korzyść albo nie jest przewidziana, albo zgoła wykluczona, co może mieć miejsce nawet wtedy, gdy poszczególne czynności są odpłatne.

Utożsamienie tych czynności, bez dalszego faktycznego uzasadnienia, doprowadziło by do stwierdzenia czynności handlowych w każdym przypadku wyzbycia się rzeczy otrzymanych zamiast należnej gotówki, co zdarza się nierzadko w środowiskach od wszelkiej działalności kupieckiej dalekich.

Do wniosków powyższych dochodzimy, zestawiając ówcześnie obowiązujące przepisy podatkowe z dotychczasowymi postanowieniami kodeksu handlowego, które określają kupca jako tego, kto w imieniu własnym prowadzi przedsiębiorstwo zarobkowe.

Jeżeli zatem przychyliliśmy się do określeń do niedawna obowiązującej ustawy o podatku dochodowym, to choćby z tego względu, iż tam ustawodawca zestawiając bez jakichkolwiek zastrzeżeń w jednym krótkim zdaniu „handlowe i przemysłowe przedsiębiorstwa", stwierdził tym samym wyraźnie, iż nie liczy się z możliwością istnienia przedsiębiorstw, które nie byłyby obliczonę na zysk.

Tego rodzaju ujęcie przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych jest zresztą zgodne z ich pojęciem powszechnie przyjętym zarówno w praktyce jak i w ustawodawstwie, wedle których najistotniejszym znamieniem przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych jest właśnie to, że są one jak każdy kupiec obliczone na zysk.

Nie należy przy tych rozważaniach zapominać, że do zaistnienia praktycznej możliwości wymiaru podatku niezbędny jest nie tylko „przedmiot podatku", ale także „pod-

stawa opodatkowania", o której mowa jest w tytule do art. 14 nowego dekretu o podatku dochodowym.

Zarobkowy charakter przedsiębiorstw, jako naczelne kryterium i naturalna podstawa, musi być stale brany pod uwagę przy rozstrzyganiu wątpliwości, jakie by poszczególne przepisy dekretu nasuwały praktyce.

Nowym źródłem przychodów, które wprowadza dekret prócz przychodów z kapitałów pieniężnych i praw majątkowych jest **sprzedaż przedmiotów i praw majątkowych.**

W tej mierze nowy dekret wprowadza do dziedziny źródeł przychodów pewien charakterystyczny odcień rygorystyczny, którego przesłanek należało by szukać w elementach, które były punktem wyjścia dla powołania do życia dekretu o nadzwyczajnym podatku od wzbogacenia wojennego, jak z drugiej strony, stara się uczynić zadość wymogom, idącym w kierunku sprawiedliwszego podziału dochodu społecznego.

Pewnego rodzaju złagodzeniem omawianego przepisu jest postanowienie dekretu, iż przy ustalaniu nadwyżki ze sprzedaży **przedmiotów** majątkowych. należy uwzględnić wydatki na nabycie, powiększenie lub ulepszenie tego źródła przychodów i to bez względu na czas ich poniesienia, jakkolwiek w zasadzie przy wszystkich źródłach przychodów omawiane wydatki nie mogą być uważane za koszty uzyskania przychodów.

Podkreślamy, iż ulga ta odnosi się jednak tylko do **sprzedaży przedmiotów** a nie praw majątkowych.

Jeśli chodzi o to, co należy uważać za przychody z **kapitałów pieniężnych i praw majątkowych,** to oczywiście dopiero rozporządzenie wykonawcze określi bliżej to źródło; ogólnie jednak za takie przychody należy uważać:

Z kapitałów pieniężnych:

a) procenty od pożyczek, wkładów, rachunków bieżących i innych podobnych lokat kapitałów pieniężnych, określone umową — w braku tejże dozwolone ustawą; procenty od narosłych procentów i od innych nie otrzymanych w terminie sum; kary konwencjonalne za niezwrócony w terminie kapitał lub niezapłacony w terminie procent (odsetki za zwłokę), przy czym przy obliczaniu dochodu z kapitałów pieniężnych, ulokowanych w celu otrzymania procentów, nie mają żadnego znaczenia okoliczności, czy przy lokacie kapitałów sporządzono pisemną umowę, czy też nie, tudzież czy lokata jest odpowiednio zabezpieczona czy też niezabezpieczona;

b) procenty z wszelkiego rodzaju papierów procentowych państwowych, publicznych i prywatnych, chociażby papiery te były uwolnione od opłaty innego rodzaju podatków;

c) dywidendy i inne udziały w zyskach, otrzymane z powodu uczestnictwa w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością, towarzystwach kredytowych, w spółdzielniach wszelkiego rodzaju itp., wreszcie zyski komandytariuszów w spółkach komandytowych; zysków zaś spólników, odpowiadających bez ograniczenia w tych ostatnich spółkach nie wlicza się do dochodu z kapitałów pieniężnych, lecz do dochodu z przedsiębiorstw handlowych, przemysłowych lub innych, na zysk obliczonych;

Z praw majątkowych (rent itp.):

a) renty (dziedziczne, dożywotnie, terminowe), jakie wypłacają zakłady ubezpieczeń i zaopatrzenia, kasy emerytalne, kasy wdowie lub inne kasy i zakłady podobnego rodzaju, albo których tytuł prawny polega na darowiźnie, fundacji, rozporządzeniu ostatniej woli lub na kupnie renty;

b) renty z tytułu wykupu lub odszkodowania, świadczenia tytułem odstępnego i dożywocia, dochody z praw użytkowania służebności, jak użytkowania i prawa mieszkania, z ciężarów gruntowych i podobnych uprawnień;

c) wszelkie inne, powtarzające się periodycznie świadczenia i wsparcia wszelkiego rodzaju, jeżeli świadczący zobowiązał się ważnie do ich wypłacania, albo też jest do tego obowiązany na mocy ustawy i wyroku sądowego, jak alimentacje, apanaże itp.;

d) powtarzające się periodycznie dochody za zaniechanie lub wykonywanie uprawnień patentów, przywilejów, wynalazków, praw do przedstawień i wszelkich praw autorskich itp.

(ciąg dalszy w nast. numerze)

mgr Z. Mielcarzewicz

Podpisujcie Premiową Pożyczkę na rzecz Odbudowy Kraju

Zniesienie scalonego podatku obrotowego

Na podstawie art. 9 ustawy z dnia 4 maja 1938 r. o podatku obrotowym (Dz. U. R. P. Nr 34, poz. 292) Minister Skarbu upoważniony został do wprowadzenia od obrotów, wynikających ze sprzedaży poszczególnych rodzajów towarów, scalonego podatku obrotowego od wszelkich faz i rodzajów obrotów.

Na zasadzie tej delegacji ustawowej wprowadzony został rozporządzeniami Ministra Skarbu z dnia 26 stycznia 1939 r. scalony podatek obrotowy od sprzedaży szeregu towarów.

Nowy dekret z dnia 21 grudnia 1945 r. o podatku obrotowym (Dz. U. R. P. z r. 1946 Nr 3 poz. 28)**uchylił z dniem 31 grudnia 1945 r.** moc obowiązującą ustawy z dnia 4 maja 1938 r. o podatku obrotowym.

Oczywistym jest, że z dniem tym (tj. 31 grudnia 1945 r.) przestały również obowiązywać wspomniane wyżej rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 26 stycznia 1939 r. o poborze scalonego podatku obrotowego, jako oparte na delegacji, wynikającej z ustawy uchylonej.

W tym stanie rzeczy **obroty osiągnięte ze sprzedaży artykułów wymienionych w powyższych rozporządzeniach podlegają począwszy od dnia 1 stycznia 1946 r. opodatkowaniu na zasadach ogólnych.**

Z uwagi na to, że w bardzo licznych przypadkach scalony podatek mimo to wpłacony lub pobrany został po dniu 1 stycznia 1946 r. na podstawie nie obowiązujących już rozporządzeń, wyłoniła się się sprawa rozliczenia z tytułu tych wpłat; jak się dowiadujemy, Ministerstwo Skarbu zarządziło sporządzenie wykazów wpłat według poszczególnych rodzajów towarów z tym, iż kwestia rozliczenia unormowana zostanie w czasie najbliższym odrębnym zarządzeniem Ministerstwa Skarbu.

Równocześnie wyjaśniono, że **w przypadkach, w których podlegający scalonemu podatkowi towar został sprzedany przez osoby obowiązane do opłacenia tego podatku przed dniem 1 stycznia 1946 r., dalsze fazy obrotu tym towarem nie podlegają opodatkowaniu na zasadach ogólnych.**

Obowiązek udowodnienia tej okoliczności ciąży na podatniku.

Poniżej podajemy wszystkie te rozporządzenia Ministra Skarbu dotyczące poboru scalonego podatku obrotowego, które straciły moc obowiązującą z dniem 31 grudnia 1945 r.:

1. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 26 stycznia 1939 r. o poborze scalonego podatku obrotowego od sprzedaży **cementu i cukru** (Dz. U. R. P. Nr 9, poz. 50),

2. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 26 stycznia 1939 r. o poborze scalonego podatku obrotowego od sprzedaży **piwa, napojów winnych, wódek gatunkowych, octu, kwasu octowego i drożdży** (Dz. U. R. P. Nr 9, poz. 51),

3. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 26 stycznia 1939 r. o poborze scalonego podatku obrotowego od sprzedaży **artykułów Polskiego Monopolu Tytoniowego i Państwo-**

wego Monopolu Spirytusowego, soli wprowadzonej do obrotu przez Polski Monopol Solny oraz losów loterii, urządzanych przez Polski Monopol Loteryjny (Dz. U. R. P. Nr 9, poz. 52),

4. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 26 stycznia 1939 r. o poborze scalonego podatku obrotowego od sprzedaży **zapałek** (Dz. U. R. P. Nr 9, poz. 51).

Z wyjaśnieniami powyższymi łączy się sprawa udawadniania obrotów, podlegających scalonemu podatkowi obrotowemu w przedsiębiorstwach sprzedaży oraz skutki faktyczne, **wynikające ze zniesienia podatku scalonego i obciążenia odnośnych towarów podatkiem obrotowym na zasadach ogólnych (u detalisty)**, do której powrócimy w najbliższym numerze „Tygodnika".

mgr Z. M.

Termin składania zeznań podatkowych

Podajemy do wiadomości naszych czytelników, iż zarządzeniem Ministerstwa Skarbu z dnia 22 lutego 1946 r. termin składania zeznań dla wymiaru **podatków obrotowego i dochodowego** przez **osoby fizyczne i spadki wakujące**, określony w Ordynacji Podatkowej, przesunięty został w odniesieniu do zeznań o obrocie za rok podatkowy 1945 oraz do zeznań o dochodzie za rok podatkowy 1946 (kalendarzowy 1945 lub rachunkowy 1944/45) na **dzień 1 maja 1946 roku.**

Sprawa kategorii podatników, którzy będą obowiązani do złożenia zeznań do wymiaru podatku obrotowego za rok podatkowy 1945 i podatku dochodowego za rok podatkowy 1946, zostanie unormowana rozporządzeniem Ministra Skarbu ogłoszonym w Dzienniku Ustaw R. P.

mgr Z. M.

Wykaz przedmiotów, których okres zużycia nie przekracza pięciu lat

25. **Filmy, (negatywy, kopie, materiał reklamowy tj.** fotosy, plakaty, diafolie, ulotki, broszury itp.),
26. Formy i głowy kapeluszowe,
27. Gaza jedwabna młyńska,
28. Hełmy skórzane i z innych odpornych materiałów,
29. Izolacje kotłów, pieców, kadzi i rurociągów,
30. Kadzie do wypłókiwania chmielu,
31. Kadzie i koryta drewniane,
32. Kadzie drewniane z mieszadłami lub bez,
33. Krężniki szlifierskie filcowe,
34. Kamienie litograficzne,
35. Kloce do prasowania odzieży,
36. Kosze trzcinowe, wiklinowe i skórzane do wełny, przędzy, węgla itp.,
37. Kotły do topienia i rafinerii ołowiu,
38. Liny i linki: manilla, konopne, bawełniane, skórzane, gumowe, wielbłądzie,
39. Lejki szklane,
40. Listwy drewniane do elektrod,
41. Markizy nad oknami wystawowymi,
42. Maski gazowe i do pyłów,
43. Materiały do wypełniania filtrów (Zealit),
44. Materiały pisemne: stemple kauczukowe, skoroszyty, teczki i teki skórzane, walizy wojażerskie,
45. Mieszadła drewniane,
46. Mundury, płaszcze i futra dla służby pojazdowej i dla straży pożarnej,
47. Naczynia drewniane, kamionkowe, fajansowe, porcelanowe, szklane,
48. Nosze do cegły,
49. Nucze drewniane dla produkcji barwników syntetycznych,
50. Odzież ochronna dla robotników,
51. Ogrodzenia z drzewa,
52. Okapy drewniane,
53. Okłady papierowe walców kalandra,
54. Okłady walców gumowe, papierowe, azbestowe itp.,
55. Okulary i maski ochronne warsztatowe dla spawaczy, szlifierzy, giserów itp.,
56. Parniki drewniane do parzenia kloców,
57. Paski skórzane rozdzielcze do zgrzeblarek,
58. Paski ze skóry i z korka prasowanego do obciągania rolek,
59. Pasy napędowe i transportowe: manilla, konopne, bawełniane, wielbłądzie, skórzane, Balata, gumowe,
60. Pędzle,
61. Plandeki,
62. Płótna filtracyjne,
63. Płyty drewniane do przenoszenia surowców i wyrobów,
64. Płyty gumowe do drukarek, satyniarek,
65. Płyty koszykowe i drewniane do aparatów farbiarskich,
66. Podesty drewniane,
67. Podłogi drewniane,
68. Poduszki, podkłady i płótna do prasowania,
69. Pomosty drewniane,
70. Portiery i kurtyny,
71. Postumenty szkale i drewniane na wystawach,
72. Powijaki (lapping) do drukarek,
73. Półki,
74. Preszpany i brandpapy do pras,
75. Przedmioty azbestowe, gumowe, kauczukowe itp. (płyty, bufory, węże ,sznury ,taśmy, opony, koła itp., rękawice, buty, ubrania itp.)
76. Przedmioty do ubierania wystaw, firanki i story,
77. Przedmioty pomocy sanitarnej,
78. Przeźrocza,
79. Przyrządy dla Stacji Ratunkowych w górnictwie,
80. Przyrządy drewniane używane jako pomocnicze przy produkcji w postaci stojaków, nawijaczy, prycz, stołków, ram itd., używanych przy łuszczarkach, nożycach, prasach, czyszczarkach, obrzynaczkach, w sortowniach, magazynach itp.,
81. Przyrządy i sprzęt laboratoryjny szklany, porcelanowy i drewniany,
82. Przyrządy ratunkowe,
83. Przystanie ładunkowe z drzewa,
84. Regały do gumy (książki konfekcyjne),
85. Regały do przechowywania wódek i win,
86. Regały do suszenia (drabinki),
87. Rusztowania wszelkiego rodzaju drewniane,
88. Rynny drewniane,
89. Sanie do transportu drzewa,
90. Skórki cielęce do maszyn przędzalniczych,
91. Skóry egalizowane,
92. Skrzynie drewniane transportowe do wind,
93. Skrzynie do lasowania wapna,
94. Sprzęty i narzędzia do rybołówstwa: np. sieci, kosze, beczki, łodzie itp.,
95. Skrzynie transportowe drewniane,
96. Skrzynki do flaszek i syfonów,
97. Skrzynki murarskie,
98. Sprzęt stołowy (naczynia fajansowe, porcelanowe, karafki, wazony, popielniczki itp.),
99. Sprzęt sypialniany w hotelach (materace sienniki, pledy, kołdry itp.),
100. Stoły do magazynowania wódek i win,
101. Stoły i krzesła ogrodowe drewniane,
102. Stoły robocze i laboratoryjne drewniane,
103. Stoły strycharskie,
104. Sukna gumowe do maszyn przędzalniczych,
105. Sukna techniczne, filce, plusze, węże pluszowe,
106. Syfony,
107. Szalówki do betonu,
108. Szkło ochronne dla olejarek, wodowskazów, wzierników itp.,

109. Szpagaty, sznurki i taśmy wrzecionowe do maszyn przędzalniczych,
110. Szyby do postumentów w oknach wystawowych,
111. Szyby szklane do fotomontażu,
112. Szczeliwo azbestowe, gumowe, tekturowe, klingeryt itp.,
113. Szczotki wszelkie: do zamiatania, używane przy prasowaniu, do ubrań itp.,
114. Tkaniny techniczne do filcarek kapeluszowych,
115. Taczki drewniane,
116. Tkaniny filtracyjne,
117. Torby narzędziowe,
118. Trójkąty i czworonogi szybowe, drewniane,
119. Ubrania ochronne,
120. Ubrania szybowe,
121. Ubrania służbowe służby rolnej,
122. Uprząż
123. Urządzenia ambulatorium,
124. Urządzenia reklamowe (instalacje neonowe i inne reklamy świetlne),
125. Wałki drewniane używane przy kalandrach i stołach konfekcyjnych,
126. Wanny drewniane,
127. Węże włókienne, gumowe i kombinowane dla wody, powietrza i gazów, z armaturą lub bez,
128. Wiadra drewniane,
129. Wieże wiertnicze drewniane wraz z jatą maszynową,
130. Worki filtracyjne,
131. Wózki drewniane,
132. Wózki ręczne do przewożenia skór,
133. Wycieraczki i szczotki,
134. Wyprawa pieców do hartowania,
135. Zbiorniki do kwasów i oleju drewniane.

(Ok. M. Sk. 2. 1. 1939 r. L. D. V. 27277/2/39 Dz. Urz. Min. Sk. Nr. 1 poz. 25.)

Prywatny handel zagraniczny ruszył z miejsca

Prywatne koła gospodarcze z zadowoleniem przyjmą do wiadomości fakt, że pierwsze zezwolenia wywozu dla firm prywatnych zostały przez Ministerstwo Żeglugi i Handlu Zagranicznego już wydane. W związku z tym podajemy poniżej:

Tymczasową Instrukcję

Ministra Żeglugi i Handlu Zagranicznego o trybie składania wniosków na wywóz i przywóz

W związku z generalnym zakazem przywozu i wywozu, Ministerstwo Żeglugi i Handlu Zagranicznego przystępuje od dnia 1-go marca b. r. do wydawania pozwoleń na prawo przywozu i wywozu.

Pozwolenia przywozu będzie Ministerstwo wydawało po przedstawieniu następujących dokumentów:

a) promesy,
b) 3 kopii kontraktu,
c) faktury pro-forma i
d) stwierdzenia odnośnego radcy handlowego, że tranzakcja została zawarta zgodnie z warunkami tamt. rynku. Może to być zrobione w formie listu, awiza, faktury, stwierdzenia otrzymania i znajomości kontraktu itp.

W braku jednego z wymienionych dokumentów Dyrektor Departamentu Importu i Eksportu w Ministerstwie Ż. i H. Z. indywidualnie może zwolnić importera od przedstawienia tego dokumentu.

Pozwolenia na przywóz i wywóz służą do jednorazowej odprawy celnej, dlatego też ubiegający się o pozwolenie powinien podać:

na jakie odcinki ilościowo mają być wydane pozwolenia do jednorazowego importu lub eksportu,

dokładną nazwę towaru i ilość

oraz urząd celny, w którym odbędzie się odprawa celna.

Przed wystawieniem pozwoleń przywozu — wywozu Ministerstwo wydaje na żądanie strony promesy na otrzymanie pozwoleń. Promesy te zwraca się Ministerstwu Ż. i H. Z. przy uzyskaniu efektywnych pozwoleń.

Od wydawanych pozwoleń na prawo przywozu będą pobierane opłaty manipulacyjne w wysokości przewidzianej w § 8 rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 8 maja 1939 roku o warunkach udzielania pozwoleń na prawo przywozu towarów objętych zakazami przywozu (Dz. U. R. P. z dn. 8 maja 1936 r. Nr 36, poz. 281).

Należność winna być wpłacona na konto P. K. O. Nr 1 — 1051.

Warunki uzyskania pozwoleń są różne dla poszczególnych grup importerów wzgl. eksporterów. W związku z tym rozróżnia się następujące grupy uczestników obrotów towarowych z zagranicą.

I. Instytucje urzędowe, przedsiębiorstwa państwowe oraz instytucje prawa publicznego.

II. a) Centrale Importowo-Eksportowe i Wydziały importowe lub eksportowe Zjednoczeń Przemysłowych lub Central Zbytu i Zaopatrzenia.

b) „Społem", Państwowa Centrala Handlowa, Centrala Przetwórstwa i Obrotu Rybnego, Zrzeszenia Spółdzielni Zw. Samop.Chłopskiej i Rolnicza Centrala Mięsna, działające jako Centrale Importowo-Eksportowe w uprawnionym zakresie oraz jako zleceniobiorcy resortów państwowych.

III. Przedsiębiorstwa spółdzielcze, rzemieślnicze i prywatne.

Tryb postępowania przy wydawaniu pozwoleń poszczególnym grupom jest następujący:

I. Instytucje urzędowe, przedsiębiorstwa państwowe oraz instytucje prawa publicznego.

Instytucje urzędowe przy składaniu wniosków o przywóz do Ministerstwa Ż. i H. Z. muszą stwierdzić za podpisem Ministra danego resortu, że budżet danego Ministerstwa przewiduje pokrycie na zamierzony import, równocześnie musi być zaznaczone przyrzeczenie zapłaty zgodnie z warunkami kupna.

Przedsiębiorstwa państwowe oraz instytucje prawa publicznego składają wnioski za pośrednictwem swoich nadzorczych resortów w trybie i warunkach jak wyżej.

II. a) **Centrale Importowo-Eksportowe i Wydziały importowe lub eksportowe Zjednoczeń Przemysłowych lub Central Zbytu i Zaopatrzenia.**

Centrale Importowo-Eksportowe przesyłają wnioski o wydanie pozwoleń na towary wchodzące w zakres ich działalności do Ministrestwa Ż. i H. Z., Wydziału Reglamentacji. Ministerstwo po rozpatrzeniu ustala termin wydania pozwoleń (do tego czasu rezerwując kontyngent), i wydaje promesę na ilość i towar objęty przydzielonym kontyngentem.

Pozwolenie może być wydane na imię Centrali lub Centrali i przedsiębiorstwa. Ministerstwo umieszcza w pozwoleniu sumę wartości towaru wg. cen ustalonych przez Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów.

Suma ta proporcjonalnie do ilości wykorzystanego pozwolenia będzie rozliczona przez Biuro Rozrachunków Międzynarodowych. Równocześnie Ministerstwo prześle Centrali importowo-eksportowej wykaz należności z tytułu opłat manipulacyjnych, przypadających na poszczególne pozwolenia. Należność winna być zapłacona na konto P. K. O. Nr 1—1051 w ciągu trzech dni od daty otrzymania zawiadomienia o przypadającej należności.

Wydziały importowe lub eksportowe Zjednoczeń Przemysłowych lub Central Zbytu lub Zaopatrzenia upoważnione do handlu zagranicznego przez Ministra Ż. i H. Z. składają wnioski o przywóz lub wywóz bezpośrednio do Min. Ż. i H. Z. na warunkach jak wyżej.

b) „Społem", Państwowa Centrala Handlowa, Centrala Przetwórstwa i Obrotu Rybnego, Zrzeszenie Spółdzielni Zw. Samop. Chłopskiej i Rolnicza Centrala Mięsna.

Instytucje wyżej wymienione składają wnioski na przywóz i wywóz na towary wchodzące w zakres ich uprawnień na tych samych zasadach jak Centrale Importowo-Eksportowe.

Instytucje te również mogą działać jako zleceniobiorcy poszczególnych Ministerstw, występują wtedy do Min. Ż. i H. Z. z wnioskami o pozwolenie na odpowiednią ilość.

Ministerstwo po sprawdzeniu tych danych z pismami poszczególnych Ministerstw odnośnie upoważnienia do wykonania tranzakcji lub sprawdzenia kontraktu, wyda promesę.

Gdy chodzi o przywóz i wywóz towarów z własnej inicjatywy, nie wchodzących w zakres ich uprawnień, to wyżej wymienione instytucje wykonują import i eksport na ogólnych zasadach, przewidzianych dla firm handlowych prywatnych .

Odnośnie opłat manipulacyjnych to obowiązują te same zasady, jak i przy Centralach Importowo-Eksportowych.

III. **Przedsiębiorstwa spółdzielcze, rzemieślnicze i prywatne:**

Wnioski o wydanie zezwoleń na przywóz i wywóz są składane do Ministerstwa Ż. i H. Z., Wydział Reglamentacji za pośrednictwem:

a) dla spółdzielni — przez Wydz. H. Z. Związku Gosp. „Społem",

b) dla rzemiosła — przez terytorialne Izby Rzemieślnicze,

c) dla przedsiębiorstw prywatnych — przez właściwe terytorialne Izby Przem.-Handlowe, które po zaopiniowaniu przesyłają je z kolei do Zrzeszenia Eksporterów i Importerów R. P.

Wyżej wymienione instytucje opiniują wnioski przed skierowaniem ich do Ministerstwa Ż. i H. Z., Wydziału Reglamentacji, co do zgodności z warunkami dla tranzakcyj zagranicznych, które określa dla tej grupy przedsiębiorczości Minister Ż. i H. Z.

Przed udzieleniem pozwoleń Ministerstwo Ż. i H. Z. wezwie petenta do uiszczenia opłat manipulacyjnych.

Wszystkie wyżej nieprzewidziane wypadki i importu lub eksportu Ministerstwo Ż. i H. Z. będzie rozpatrywać każdorazowo indywidualnie.

MINISTER
(—) St. Jędrychowski

Cytowany w Instrukcji § 8 rozporządzenia Min. P. i H. z 8. 5. 1936 r. (Dz. U. poz. 281) brzmi, jak następuje: (z opuszczeniem postanowień nie interesujących kół gospodarczych).

Od wydawanych pozwoleń na prawo przywozu z zagranicy towarów, objętych zakazem przywozu, pobiera się, z wyjątkami przytoczonymi w § 13 niniejszego rozporządzenia, osobną opłatę manipulacyjną, której wysokość w procentowym stosunku do wartości krajowej towarów, objętych pozwoleniem ustala się jak następuje:

b) od pozwoleń na przywóz towarów podlegających cłu według niżej podanych pozycyj i punktów taryfy celnej przywozowej: 90, 92, 93, 94, 97, 100, 101, 104, 113, 136, 149, 157, 161, 169 170, 171, 178, 203, 210, 217, 424, 425, 426, 473 p. 3, 477, 492, 493, 589, 590, 606, 624, 626, 719, 779, 792, 870 p. 3, 931 . . . . . 0,5% wartości krajowej towarów.

c) od wszystkich innych pozwoleń na przywóz towarów 1% wartości krajowej towarów.

Wolne są od opłaty manipulacyjnej (§ 13) m. i.:

d) pozwolenia na przywóz towarów podlegających cłu według niżej podanych pozycyj, punktów i uwag taryfy celnej przywozowej: uwaga do poz. 7; uwaga do poz. 18; uwaga do poz. 19; uwaga do poz. 23; uwaga do poz. 36; uwaga do poz. 57; uwaga do poz. 63; uwaga do p. 8 poz. 82; uwaga do poz. 83; uwaga do poz. 112; uwaga do poz. 119, 177; uwagi: 1, 2 do poz. 287; uwaga do poz. 209; uwaga do poz. 255; uwaga do poz. 280; uwaga do poz. 289; uwaga do p. 4 poz. 298; uwaga do poz. 310; 391; uwaga do poz. 403; uwaga do poz. 442; uwaga do poz. 449; uwaga do poz. 491; 512 p. 1; 515; uwaga i pp. 2, 4 poz. 595; uwaga do poz. 619; uwagi: 1, 2, 3, 4 do poz. 630; 659; uwaga do poz. 667; 671; 672; 673; 720; uwaga do poz. 723; uwaga i do poz. 812; uwaga do poz. 815; uwaga do poz. 823; uwaga 2 do poz. 836; uwaga 1 do poz. 837; 913 p. 5; uwaga 1 do poz. 925; 927; uwaga 2 do poz. 930; 966 p. 1a; uwagi: 1, 2 do poz. 968; 977 pp. 1, 2; 978 pp. 1, 2; uwaga pp. 1, 2 poz. 979; 980 pp. 1, 2; uwaga 1 do poz. 984; uwaga 1 do poz. 1032; uwaga do poz. 1085; uwaga do 2 poz. 1098; uwaga do poz. 1137; uwaga do poz. 1145; uwaga do poz. 1154; uwaga 1 do poz. 1168; uwaga do poz. 1269; 1275.

Zamknięcie rejestracji szkód wojennych w przemyśle i handlu

Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu wzywa firmy (również właścicieli zakładów całkowicie zniszczonych i nieczynnych przemysłowe i handlowe, które dotąd nie złożyły kwestionariusza w Izbie, odnośnie rejestracji strat wojennych — o odwrotne uczynienie tego i to w gmachu Izby, przy ul. Mickiewicza Nr 31 pokój 26.

Firmy, które dotąd formularzy odnośnych w Izbie nie otrzymały lub ich nie odebrały, mogą je odebrać w Izbie lub też zgłosić straty wg. następującego schematu:

1. **budynki** (podać rodzaj budynków np. przemysłowe, mieszkalne, gospodarcze),
2. **urządzenia** (maszyny, wszelkie urządzenia przemysłowe, transportowe, biurowe itd.),
3. **towary** (osobno surowce i półfabrykaty i osobno gotowe wyroby),
4. **pieniądze** (również waluty obce, papiery wartościowe, długi przepadłe, przy czym należy podać dłużnika itd.),
5. **uszły** zysk.

Wszystkie firmy przemysłowe i handlowe mają obowiązek wobec Państwa do zgłoszenia swoich strat oraz opracowania ich **jak najsumienniej.**

Wartość szkód należy podać według cen z 1939 r.

W związku ze zbliżającym się terminem konferencji pokojowej, muszą być prace nad ostatecznym ustaleniem strat wojennych jak najszybciej zakończone, wobec czego winni poszkodowani złożyć swoje zeznania w Izbie **najpóźniej do dnia 13 marca r. b.**

Reorganizacja cechów rzemieślniczych

Wielka reforma życia społeczno-gospodarczego, która ostatnio znalazła swój najdobitniejszy wyraz w unarodowieniu średniego i wielkiego przemysłu, nie objęła bezpośrednio rzemiosła. Nie wychodzi ono bowiem swymi rozmiarami na ogół ponad 50 robotników, mogących być zatrudnionymi w poszczególnych warsztatach. Rzemiosło pozostało w ramach t. zw. przemysłu prywatnego. Różne natomiast wyłaniały się koncepcje, jeśli chodzi o sposób zorganizowania rzemiosła. Wiadomo powszechnie, że rzemiosło ma w tym zakresie wielowiekową tradycję, że wychowało się ono i rozwinęło w organizacji cechowej, przez którą w okresie średniowiecza doszło do znaczenia i potęgi. W późniejszym okresie tzw. gospodarki państwowej cechy zostały wyeliminowane z pola regulowania produkcji i zbytu; miejsce ich w tym zakresie zajęło państwo. Pozostały cechom jeszcze tylko szczątki uprawnień o charakterze administracyjno-przemysłowym, które upadły bez reszty w okresie liberalizmu gospodarczego. Mimo to cechy rzemieślnicze odgrywały zawsze poważną rolę w dziedzinie regulowania stosunków społeczno-gospodarczych na odcinku rzemieślniczym. Dla samorządu rzemieślniczego stanowiły one tak dalece poparcie i podstawę działania, że najnowsza ustawa o izbach rzemieślniczych (z dnia 19. 7. 1939 r., Dz. U. R. Nr. 65, poz. 435) powołała je poprostu jako podbudówki tych izb. Ustawa postanawia w art. 5, że delegaci cechów wybierają radców izby w liczbie 3—5.

Po oswobodzeniu Polski wyłoniła się szczególnie na obszarze województwa poznańskiego kwestia: 1. czy cechy rzemieślnicze w nowym ustroju społeczno-gospodarczym mają wogóle rację bytu, a jeżeli tak, to 2. czy mają one istnieć jako organizacje odrębne, czy też należy samodzielnych rzemieślników zrzeszyć w ramach zawodowych związków pracowniczych jako odrębne sekcje.

Dyskusję na powyższe tematy przecięło zarządzenie kierownika Resortu Gospodarki Narodowej i Finansów z dnia 20 września 1944 r. Nr Rf. 4/437/44., które niestety na terenie poznańskim ukazało się dopiero w lecie ubiegłego roku. Zarządzenie to nie tylko podtrzymuje cechy

jako odrębne i podstawowe jednostki organizacyjne rzemiosła, lecz ponadto nadaje tym organizacjom charakter **obowiązkowy**. Ogół rzemiosła na terenie Wielkopolski powitał to zarządzenie z wielkim zadowoleniem, raz dlatego, że usunęło ono wątpliwości i obawy co do cechów w ogóle, powtóre, że przez uznanie cechów jako organizacje obowiązkowe, rzemiosło uzyskało silne podstawy organizacyjne. W związku z tym zarządzeniem Izba Rzemieślnicza w Poznaniu opracowała nowe wzory statutów cechowych, które w tej chwili są przedyskutowywane i uchwalane na walnych zgromadzeniach wszystkich cechów na obszarze województwa poznańskiego. Obok cechów starych powstają liczne nowe, które obejmują gałęzie rzemiosła chodzącego dotychczas przeważnie luzem, w braku odpowiedniego pomieszczenia organizacyjnego.

W związku z tą akcją organizacyjną rzemiosła należy rozważyć i wyjaśnić dwa zasadnicze momenty, tyczące się życia cechowego, a mianowicie: 1. kwestie potrzeby przymusu cechowego i 2. istotę tego przymusu.

Jeśli chodzi o pytanie pierwsze, to należy z góry odpowiedzieć, że organizacja nie była rzemiosłu nigdy tak potrzebna, jak w czasach obecnych. Cały przemysł unarodowiony jest zorganizowany w potężnych zjednoczeniach, przy pomocy których Państwo kieruje gospodarstwem przemysłowym. Ten olbrzymi aparat gospodarki państwowej nie ma na celu zwalczania „przemysłu prywatnego". Przeciwnie, inicjatywa prywatna na swoim odcinku gospodarczym ma ustawowo zapewnione szerokie poparcie. Nie oznacza to jednak, by Państwo zrezygnowało ze swego **pośredniego** wpływu na rzemiosło. Owe kilkaset tysięcy warsztatów rzemieślniczych i drobnoprzemysłowych, to zbyt wielki aparat wytwórczości i usług, by mógł on działać według własnego programu i żyć niejako życiem własnym, poza nawiasem całej organizacji gospodarstwa narodowego. Izolacja taka doprowadziłaby do zahamowania całego wielkiego aparatu gospodarczego Państwa, rzemiosłu zaś samemu wyszłaby na szkodę. Rzemiosło więc z natury rzeczy musi uzgadniać swoją działalność gospodarczą z organizacją państwową, musi z nią się zazębiać i z nią współpracować. Ale w jaki sposób miałoby rzemiosło tę współpracę nawiązać, skoro z jednej strony ma do czynienia ze zorganizowanym aparatem gospodarczym Państwa, z drugiej zaś — z setkami tysięcy drobnych, oddzielnych warsztatów,, nie połączonych ze sobą żadną spójnią? Odpowiedź: tylko przez organizację. Dobrze — odpowie na to niejeden rzemieślnik — ale dlaczego przymus organizacyjny? Otóż, gdyby wszyscy rzemieślnicy bez reszty stali na równym poziomie wyrobienia społecznego, to niewątpliwie każdy z nich należałby do swej organizacji z własnej woli, z prostego poczucia konieczności zrzeszenia się we własnym żywotnym interesie, bez potrzeby stosowania jakiegokolwiek przymusu. Niestety tak nie jest. Doświadczenie czasów przedwojennych uczy, że pewna część rzemieślników należytego zrozumienia dla organizacji nie ma. Ci rzemieślnicy jednak korzystają narówni z innymi z wszelkich zdobyczy i osiągnięć cechu, nie wnosząc w zamian za to do organizacji żadnego wkładu we formie czy to pozytywnej współpracy, czy składek członkowskich. Dlatego te jednostki społeczne mniej uświadomione wciąga się do organizacji przymusowo.

Na czym polega przymus cechowy? Zdawało by się, że sprawa ta jest zupełnie jasna i prosta: przymusowość oznacza, że każdy samodzielny rzemieślnik ma obowiązek należenia do swego cechu. A jednak nastręcza się tu wiele wątpliwości, gdy podchodzimy do tego zagadnienia od strony praktycznej. Przymusowość cechowa polega na tym, że członkostwo cechowe nie zależy od swobodnego uznania rzemieślnika i od złożenia deklaracji członkowskiej, następnie zaś od przyjęcia kandydata przez zarząd lub walne zgromadzenie członków cechu. Członkiem cechu staje się rzemieślnik automatycznie z chwilą usamodzielnienia się. Statut cechowy może ze względów porządkowych przewidywać, że rzemieślnik ma obowiązek zgłosić się do cechu z chwilą, gdy otrzyma kartę rzemieślniczą. Równie dobrze jednak może cech wciągnąć rzemieślnika na listę członków bez takiego zgłoszenia na podstawie doniesienia władzy przemysłowej o wydaniu karty rzemieślniczej. W ogóle cechy będą musiały w tych sprawach nawiązać kontakt z władzami przemysłowymi i utrzymywać listę członków w stanie aktualności na podstawie dokonywanych urzędowych zgłoszeń, przemeldowań i odmeldowań rzemiosła. W tych wypadkach, gdzie cech obejmuje tylko jeden powiat, można władzom przemysłowym pracę ułatwić w ten sposób, że sekretarz cechu co pewien czas przegłądnie rejestr uprawnień przemysłowych w starostwie powiatowym, względnie w zarządzie miejskim miasta z powiatu wydzielonego, stwierdzi przybytki i ubytki w danej gałęzi rzemiosła i na tej podstawie przeprowadzi uzupełnienia w liście członków. Tam zaś, gdzie działalność cechów rozciąga się na kilka powiatów, zainteresowany cech będzie musiał zwrócić się do wszystkich władz przemysłowych, aby podawały wszelkie zmiany w rejestrze uprawnień przemysłowych. Rzecz zrozumiała, że w cechu przymusowym nie ma wystąpienia członków z organizacji ani też wykreślenia z listy członków; członkostwo trwa do czasu odmeldowania rzemiosła u władzy przemysłowej. Jeżeli zaś po śmierci rzemieślnika warsztat prowadzi się nadal na rachunek wdowy albo małoletnich, obowiązki i prawa członkowskie przechodzą na ustawowego zastępcę.

Dalsze konsekwencje, jakie wynikają z przymusu cechowego, to sposób i forma ściągania składek członkowskich. W organizacji wolnej składki zaległe ściąga się zazwyczaj na drodze sądowej. Nowela do ustawy przemysłowej z dnia 8. sierpnia 1938 r. (Dz. U. R. Nr. 60, poz. 463) postanawia, że statut cechu przymusowego może przewidywać ściąganie zaległych składek członkowskich w drodze administracyjnej. Wzorowe statuty cechowe przepis taki zawierają, postanawiając, że jeżeli członek obowiązkowy zalega z uiszczeniem składek przez czas dłuższy niż 3 miesiące, skarbnik wysyła mu ponaglenie z wezwaniem uregulowania zaległości w terminie 14-dniowym i z zagrożeniem ściągnięcia — w razie zwłoki — w drodze administracyjnej. O ile termin ten upłynie bezskutecznie, zarząd cechu zwraca się do władzy przemysłowej z wnioskiem o ściągnięcie zaległości w drodze administracyjnej.

Na koniec jeszcze kilka słów o nazwie cechów. Ministerstwo Przemysłu zarządziło, by nazwa cechu była możliwie krótka. Należy unikać przeciążenia tej nazwy zbędnymi wyrazami, np. „Cech Samodzielnych" itd. Jeżeli cech obejmuje kilka rodzajów rzemiosła, nie należy ich wszystkich wyszczególniać w nazwie cechu, a wystarcza podanie tylko rzemiosła głównego, np. zamiast „Cech Stolarzy, Tokarzy i Rzeźbiarzy" albo „Cech Stolarzy i Rzemiosł Pokrewnych" podajemy krótko „Cech Stolarzy". Przede wszystkim zaś należy unikać określenia „przymusowy" albo „obowiązkowy", np. „Przymusowy Cech" .... taki a taki.

Określenia takie miały rację bytu w dawnych czasach, kiedy to obok cechów przymusowych istniały także cechy wolne. Obecnie natomiast, kiedy wszystkie cechy mają charakter obowiązkowy, omawiany przymiotnik uważać należy jako co najmniej zbędny.

W następnym artykule napiszemy o zadaniach cechów rzemieślniczych w dobie dzisiejszej **W. G.**

Wiadomości różne i komunikaty:

Handel zagraniczny

Czechosłowacja

Przy związku Eksporterów w Pradze: adres **PRAHA I U** obecniho domu 3 utworzono biuro kompensacyjne. Biuro to poleca swe usługi w zakresie tranzakcyj kompensacyjnych z Czechosłowacją. Zainteresowani w obrotach z Czechosłowacją zechcą skomunikować się bezpośrednio z wyżej podaną instytucją.

Międzynarodowe Praskie Targi Wzorkowe odbędą się w Pradze Czeskiej w dniach 17—24 marca br.

Ochrona wynalazków, wzorów i znaków towarowych

W sprawie powyższej Ministerstwo Przemysłu zarządziło okólnikiem Nr 228 z 12. 2. 46 co następuje:

W związku z ukazującymi się w prasie codziennej wiadomościami o wynalazkach i ulepszeniach produkcyjnych w przemyśle, stwierdzono, że przemysł państwowy i będący pod zarządem państwowym zgłosił do Urzędu Patentowego R. P., od chwili wyzwolenia nieznaczną tylko ilość wynalazków, wzorów użytkowych i znaków towarowych.

Wobec tego, że obecny stały wzrost produkcji oraz zatrudnienie szerokich warstw techników i robotników przy

odbudowie i rozbudowie przemysłu stwarza korzystne warunki do powstawania nowych pomysłów konstrukcyjnych oraz do ulepszeń metod wytwarzania, należy zwrócić uwagę, że dorobek myślowego tego rodzaju, będący często wynikiem długotrwałych prac, stanowi wielką wartość, jako część składowa majątku narodowego.

Dlatego też wzywa się wszystkie Centralne Zarządy i Zjednoczenia Przemysłu, Centrale Zbytu oraz poszczególne Zakłady Przemysłowe do zgłaszania wynalazków, wzorów użytkowych i zdobniczych, tudzież znaków towarowych do prawnej ochrony ich w Urzędzie Patentowym R. P., mieszczącym się w Warszawie, przy ul. Lwowskiej Nr 15.

Jednocześnie przypomina się, że sprawy związane z uzyskanymi w ubiegł. latach patentami i świadectwami ochronnymi należy uporządkować w Urzędzie Patentowym R. P. Dotyczy to zwłaszcza zakładów, które na skutek zniszczeń wojennych nie posiadają u siebie odpowiednich dowodów.

Z życia organizacyjnego przedstawicieli handlowych firm zagranicznych.

Liczyć się należy w krótkim czasie ze zmianą sytuacji przez uruchomienie nietylko eksportu, lecz również i importu całego szeregu artykułów niezbędnych dla naszego życia gospodarczego. W związku z tym aktualną się staje rola przedstawicieli handlowych firm zagranicznych. Przy istniejącym od dziesiątków lat Zrzeszeniu Chrześcijańskich Kupców Podróżujących i Przedstawicieli Handlowych w Poznaniu (Wrocławska 38 — tel. 6975) utworzono specjalną sekcję przedstawicieli firm zagranicznych. W organizacji jest również spółdzielnią kupców podróżujących i przedstawicieli handlowych, która ma na celu przeprowadzanie tranzakcji importowych i eksportowych.

Wobec konieczności posiadania organizacji centralnej, skupiającej przedstawicieli firm zagranicznych z całej Polski, utworzona na zjedzie przedstawicieli firm zagranicznych w Warszawie Komisja Mieszana, w skład której weszli delegaci z Warszawy, Katowic, Łodzi i z Poznania, zdecydowała związać organizacyjnie przedstawicieli firm zagranicznych z Zrzeszeniem Eksporterów i Importerów R. P. w Warszawie. Ustalone zostało, że przedstawiciele handlowi utworzą w ramach Zrzeszenia odrębną sekcję z aparatem biurowym, powołanym do załatwiania spraw branżowych.

P.

Prasa gospodarcza

„Życie Gospodarcze", Katowice, 3 maja 23, dwutygodnik; ukazał się nr 5 z dnia 28 lutego 1946 r. i zawiera następujące artykuły:

Inż. Ignacy Borejdo — Zagadnienie polskiego hutnictwa, Dr. inż. Michał Śmiałowski — Rola badań naukowych w przemyśle hutniczym, Inż. Zygmunt Majewski — Organizacja C. Z. P. H., Inż. Saturnin Stasikowski — Podstawy urzeczywistnienia rentowności hut polskich, Mgr. Wincenty Ławrynowicz — Ekonomiczne zagadnienie hutnictwa, Erazm Gorączko — Przemysł cynkowy w Polsce, Hubert Werner — Hutnictwo na ziemiach odzyskanych, Jerzy Przeździecki — Import hutniczy w r. 1945, Stanisław Monsior — Eksport hutniczy w 1945, Andrzej Tański — System płac w hutnictwie, Jan Werner — Kronika ważniejszych wypadków w hutnictwie, Statystyka hutnicza, L'essence du numéro, Czesław Przymusiński — Przegląd ustawodawstwa gospodarczego, Józef Perek — Spółdzielczość mleczarska w Woj. Śląskim, Mgr. Antoni Rudak — Rzemiosło w świetle obowiązujących przepisów, Na fali — Spółdzielczość — Z całego świata — Z kraju — Kronika kupiecka i rzemieślnicza.

POZNAŃSKI PRZEMYSŁ KORKOWY
Poznań
ulica Warszawska nr 6
Telefon nr 4174
Zakup i sprzedaż
korków
wszelkiego rodzaju

„CHEMERGON"
Fabryka chemiczno-farmaceutyczna
Poznań, ul, Fabryczna 31 — Tel. 21-70
poleca ogólnie znanej jakości preparaty:
puder dziecięcy „Wanolan"
pudry kosmetyczne „Wanolan"
we wszystkich odcieniach
Baby-Cream „Wanolan"
balsam mentolowy złożony
cukierki Eu-Mint
przeciw kaszlowi i chrypce

Krzesła
taborety
stoły biurowe
i inne
poleca
Fabryka Mebli
ANTONI TABAKA
Swarzędz pow. Poznań

NAJDOSKONALSZA
PASTA DO ZĘBÓW
ODONTO
FALKIEWICZ-POZNAŃ

Redakcja: Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu, ulica Mickiewicza 31 Tel.: 78-62, 23-65, 23-66

Ogłoszenia przyjmuje „PAR" Polska Agencja Reklamy Fr. Krajna — Spadkobiercy Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 7 — Tel. 30-80 i oddz. Kraków Rynek Gł. 46 — Tel. 503-66

Administracja: Księgarnia Wilak Poznań, ul. Kantaka 10 — Tel. 44-40 Konto P. K. O. — V - 4085- Cena numeru 10,— zł, prenumerata kwartalnie 100,— zł

Odbito czcionkami Drukarni Wydawniczej Fr. Krajna Sp. z o. o., Poznań, ul. Strzałowa 2a K 13742